

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΑΡΧΟΝΤΟΠΟΥΛΟ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ

581 Θέλου' να μπούνε σ' ορδιιά, γιατί άλλοι δεν έλειπα',
όντε γρικόυν από μακρά σα βούκινο κ' εκτύπα.

Θωρούσι σκόνης νέφαλο στα ύψη σηκωμένο,
και Καβαλάρη με πολλούς άλλους συντροφιασμένο.

585 Μαύρο φαρί, μαύρ' άρματα, και μαύρο το κοντάρι,
μαύρη ήτونه κ' η φορεσά τουνού του Καβαλάρη.

Αντρειωμένος, δυνατός, κ' εις τ' άρματα τεχνίτης,
κ' εγίνη κι αναθράφηκεν εις το νησί τση Κρήτης.

Τη χώραν την εξακουστήν, την όμορφη Γορτύνην

590 όριζε κι αποφέντευγεν αυτός, την ώραν κείνην.

Η αφορμή οπού πορπατεί μαύρος, σκοτεινιασμένος,
και με πολλούς, οπού φορού' μαύρα, συντροφιασμένος,
Έρωτας ήτον η αρχή, το τέλος πάλι εγίνη
από τον Χάρον που ποτέ χαρά δε μας αφήνει.

595 Ετούτος εκατέβαινε από Ρηγάδων αίμα,
Κύρη είχεν, οπού στην αντρειάν παντόθες τον ετρέμα'.

Κι απόθανε, κι αφήκε τον τριών ημερών παιδάκι,
κι ανάθρεψέ το η μάνα του δίχως κυρού κανάκι.

Ανάθρεψέ το σ' αρετές, σ' άρματα, κ' εις-ε γράμμα,

600 Ρηγόπουλο το εκράζασι στες πράξεις κ' εις το πράμα.

Ελέγαν του να παντρευτεί, δεν ήθελε ποτέ του,
και τη ζωήν τση μοναξιάς αγάπα κ' ήρεσέ του.

Μα, σαν οπού, πολλές φορές, αυτείνιοι οι περισσάροι
κομπώνουνται, και πιάνουνται στο δίκτυ σαν το ψάρι,

605 περνώντας μιά ταχτερινή, θωρεί μιάν πλουμισμένην,
μιάν αγγελοσγουράφιστην, ροδοπεριχυμένην.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

- Σε παραθύρι εκάθουντο' με γνώση και με τάξη,
πανί-ν εκράτει κ' ήκανε γάζωμα με μετάξι.
Τα χείλη τση ήσανε βερτζί, τα μάτια τση ζαφείρι,
610 το πρόσωπόν της ήδιδε λάμψη στο παραθύρι.
- Και του εφανίστη, ως την-ε δει, και σαΐτιάν του δώκα',
κ' είχε τον Πόθο στο χωνί, τον Έρωτα στην κόκα.
Πάραυτα η γνώμη του ήλλαξε, και τη βουλήν την πρώτη
ήριξε, κ' εσκλαβώθηκεν η τρυφερή του νιότη.
615 Δεν είχ' εκείνον τον καιρό ουδέ κύρην, ουδέ μάνα,
αμ' ήτον ολομόναχος, γιατί κ' οι δυό αποθάνα'.
Δεν ήτον ποιός να του μιλεί και να τον-ε διατάσσει,
να του αλαφρώσει ο λογισμός, κι ο πόνος να περάσει·
μα ολημερνίς κι οληνυκτίς αναπαημό δεν έχει,
620 κ' εκείνην, οπού αγάπησε, με προθυμιά ξετρέχει·
και μ' όλο που στην αρχοντιάν και πλούτη δεν του μοιάζει—
ο Πόθος τούτο δε θεωρεί, η Αγάπη δε λογιάζει
(σ' έτοιες δουλειές, ο Έρωτας κατέχει και σπουδάζει,
γίνεται προουκανάδοχος, και γλήγορα τα σάζει)—
625 αγαπηθήκασι κ' οι δυό, κι ο είς τον άλλο θέλει,
κ' ετούτα κάνει τα συχνιά το πίβουλο κοπέλι.
Εκέρδεσε τους κόπους του, ήσμιξε μετά κείνη,
στον Κόσμον έτοια Πεθυμιά και Σμίξη δεν εγίνη.
Συχνιά επεριδιαβάζασι, κάθ' ώρα εξεφαντώνα',
630 ώρες σε δάση, σε βουνιά, κι ώρες σ' γιαλού λιμιώνα.
Μα πλιά συχνιά παρά ποθές, στην Ίδα εκατοικούσαν,
κείνον τον τόπο ορέγουνταν, εκείνον αγαπούσαν.
Εκεί ήσαν κάμποι και βουνιά, και δάση και λαγκάδια,
χορτάρια, λούλουδα, φυτά, και βρύσες και πηγάδια,

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

635 δέντρη μ' ανθούς και με καρπούς, και δροσερά λιβάδια,
μετόχια με πολλούς βοσκούς κι αρίφνητα κουράδια.

Κι απ' όλους κείνους, που 'σανε εκεί κατοικημένοι,
μιά βοσκοπούλα ευρίσκουντον ομορφοκαμωμένη.

Κι ο κύρης τση την ήπεμπε κ' ήβλεπε το κουράδι,
640 συχνιά-συχνιά απαντήχνασι μ' αυτόν το νιόν ομάδι.

Ο οποιός με το δοξάρι του εγύρευγε κυνήγι,
κι ως του'χε λάχει να το δει, δεν τ' άφηνε να φύγει.

Αγρίμια, λάφια και λαγούς ήφερνε εις το σπίτι,
κι όμοιον του δοξαράτορα δεν ήκαμεν η Κρήτη.

645 Ποτέ του δεν ηθέλησεν, όντε κι αν του απαντήξει,
να τση μιλήσει όντε τη δει, και σπλάχνος να τση δείξει.

Εκείνος δεν ορέγετον άλλης νεράιδας κάλλη,
γιατ' είχε με το ταίρι του Φιλιά πολλά μεγάλη.

Μ' ανάθεμά την, τη ζηλειά με τα καλά τά κάνει,
650 πόσους καημένους λογισμούς στο νουν του ανθρώπου βάνει!

Ήρχισεν η εφόρεση τα μέλη να πληγώνει,
τα λογικά να τυραννά, και στην καρδιά να σώνει.

Ελόγιαζεν η λυγερή, πως ν' αγαπά άλλην κόρη
το ταίρι τση, γιατί συχνιά τη βοσκοπούλα εθώρει.

655 Κ' εις αφορμήν την ήριχτεν εκείνο τό λογιάζει,
εμπήκε σε πολλή ζηλειά, γιατί το πράμα μοιάζει.

Επλήθαινε τση ο λογισμός, επλήθαινε η οδύνη,
τη βοσκοπούλα ελόγιαζε πως φίλαινα τού γίνη.

Κ' εβάλθη με την πονηριά να δει και να γνωρίσει,

660 αν είναι πούρι απαρθινό, γ-ή να το λησμονήσει.

Και μιάν απογοιματινήν, εις ένα κουτσουνάρι

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

- επήγε και τ' ανδρόγυνον ύπνο γλυκύ να πάρει.
Κ' οι φίλοι του παραμεράς επαίζαν κ' εγελούσαν,
γιατί δεν εσιμώνασι σ' κείνον τον τόπο που'σαν.
- 665 Εβάστα το δοξάρι του, δε θέλει να τ' αφήσει,
μήπως και λάχει τίβοτσι άγριο, και κυνηγήσει.
Εκούμπησ' ο Χαρίδημος σ' ένα δεντρό αποκάτω,
τον κτύπον του κουτσουναριού κοιμώντας αφουκράτο·
ήβαλε κ' εις το πλάγι του γεμάτο το δοξάρι,
- 670 σ' τούτην την τέχνη άλλος κιανείς δεν είχεν έτοια χάρη.
Ο νόστιμος κιλαδισμός, που τα πουλάκια εκάναν,
και το μουρμούρι του νερού, σ' γλυκότη τον εβάναν,
κ' ύπνος τον αποκοίμισε. Κ' η λυγερή τής φάνη
πως είν' καιρός να τον-ε δει, ξυπνώντας ίντα κάνει.
- 675 Γιατί παρέκει του νερού, σε δροσερό λαγκάδι,
η βοσκοπούλα μοναχή ήβλεπε το κουράδι.
Λέγει: «Ας μακρύνω, κι ας χωθώ εις τα κλαδιά, στα δάση,
κι ωσάν ξυπνήσει, θέλω δει τα ζάλα του πού πάσι.
Να'μαι χωσμένη σιγανά, με δίχως να μιλήσω,
- 680 κι ως σηκωθεί, να δω από 'κεί, σημάδι να γνωρίσω».
Εμπήκε μέσα στα κλαδιά, τινάς δεν την κατέχει,
εχώστη, δεν εφαίνοντον, μεγάλην έγνοιαν έχει.
Και με τρομάμενην καρδιάν ήστεκε να γνωρίσει,
αν είναι αλήθεια τά πονεί, και τά τση δίδουν κρίση.
- 685 Κ' εκεί, οπού εκοιμάτονε ο νιότερος, του φάνη
πως ήρθαν πόδια λιονταριού, και την καρδιάν του πιάνει.
Και τότες εγρικήθηκε κρυός πλιά παρά το χιόνι,
κ' εφαινέτο του την καρδιάν πως του την ξεριζώνει.
Τρομάμενος εξύπνησε, με φόβον εσηκώθη,

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

- 690 το ταίρι του αναζήτησε, στ' άρματα επαραδόθη.
Και το δοξάρι παρευθής επιάσεν εις τη χέρα,
δειλιά ίντα να του μέλλεται εκείνην την ημέρα.
Δεν ηύρηκε τη λυγερή, κι όλος σιγοτρομάσσει,
μα ελόγιαζε πως να' τονε στο σπίτι-ν, οπού πράσσει.
- 695 Και προς τα δάση πορπατεί, τοπώνει, και ξανοίγει,
ο-για να βρει άγριο τίβοτσι, να κάμει το κυνήγι.
Θωρεί, εσαλεύγαν τα κλαδιά, τα δεντρουλάκια εκλίνα',
λάφι, γ-ή αγρίμι ελόγιαζε πώς να' τονε σ' εκείνα,
και τη σαΐτα εκόκιασε ζιμιό την ώρα εκείνη.
- 700 (Ωφου κακόν οπού'καμε, ώφου αδικιά οπού εγίνη!)
Ήτονε τόσο γλήγορος να σύρει το βελτόνι,
και να το πέψει στο κλαδί, που τέτοια κάλλη χώνει,
οπού δεν είχε η λυγερή καιρό σκιάς να γυρέψει
παρέκει τόπο να χωστεί και να μετασαλέψει.
- 705 Κ' ευρίσκει την η σαΐτιά στα μαρμαρένια στήθη,
κι αν ήσυρε και δαμινή φωνή, δεν εγρικήθη.
Και φαίνετ' εξεψύχησε, με δίχως να φωνιάξει.
(Ανάθεμα το λογισμόν και τση ζηλειάς την πράξη!)
- 99 Εγρίκησε απ' το χέρι του, το πως κυνήγι εγίνη,
710 και πως το κρέας επλήγωσε με τη σαΐτα εκείνη.
- Κ' εγλάκησε με τη χαράν, κ' εμπαίνει μες στα δάση,
και το κυνήγι εγύρεψε, να σώσει να το πιάσει.
Ηύρηκε τό δεν ήθελεν, είδεν τό δεν εθάρρει,
για το κυνήγι, οπού'καμε, Θάνατο θέ' να πάρει.
- 715 Ηύρηκε τήν πολυαγαπά κρυάν και ματωμένη.
Είχε πνοήν, κ' emίλησε, κ' είπεν του κι αποθαίνει,
κ' επήρεν τέτοιο Θάνατο, για ν' αγαπά περίσσα.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Κι ως τό'πεν, εξεψύχησε, τα μάτια τση εσφαλίσα'.

- 720 Να δει τέτοιο ανεπόλπιστον, ετρόμαξε κ' εχάθη,
και μοναχός του να σφαγεί κείνη την ώρα εβάλθη.
Και τόσα η πρίκα κι ο καημός τον κρίνει και παιδεύγει,
οπού να πάρει Θάνατο με τ' άρματα γυρεύγει.
Και τόσα τό'πιασε βαρύ το πράμα-ν οπού γίνη,
που δίχως άλλο να σφαγεί θέλει την ώρα κείνη.
- 725 Μα'ρθαν και τον ευρήκασιν οι μπιστικοί του φίλοι,
πριχού να κάμει η χέρα του ό,τ' είπασι τα χείλη.
Κι ως είδαν το ανεπόλπιστον, εκλάψα', ελυπηθήκα',
κι αρχίσα' να παρηγορούν του φίλου τως την πρίκα,
και ξόμπλια μυριαρίφνητα, πολλά'μορφα του λέσι,
- 730 καταδικάζουσίν τον-ε να βλέπεται μη φταίσει,
μηδέ θελήσει να σφαγεί, μη βουληθεί έτοιμο πράμα,
μ' ας δείξει στ' ανεπόλπιστον, ωσάν και κι άλλοι εκάμα'.
- Με τσι πολλές παρηγοριές δαμάκι συνηφέρνει,
σ' τση γνώσης το λογαριασμό σαν άνθρωπος γιαγέρνει.
- 735 Κ' ήβαλε μες στο λογισμό να ζει να τση δουλεύγει,
και με τα δώρα της αντρείας να την-ε κανισκεύγει.
Κ' επήγαινε ξετρέχοντας, σε μιάν και σ' άλλη Χώρα,
τα κονταροκτυπήματα, κ' εκέρδαινε τα Δώρα.
- 100 Κ' εκείνα οπού του δίδασι, πλέρωμα της αντρείας του,
740 επήγαινε κ' εκρέμνα τα στο μνήμα τση Κεράς του.
Και μετ' αυτά τα κέρδητα ωσά θεράπιο βρίσκει,
κ' ήπαιρνε ωσάν παρηγοριάν, παίρνοντας το κανίσκι.
Κι ως ήκουσε κ' εγίνετο στη Χώραν την Αθήνα
τέτοιο κονταροκτύπημα, η όρεξη τον εκίνα,
- 745 να πάγει μαύρος, σκοτεινός, να κονταροκτυπήσει

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

750 για την Κεράν του, οπού'χασε, κι όλπριζε να νικήσει.
Κ' ελόγιαζε και μελετά, σαν το Στεφάνι πιάσει,
στον τάφον τση σαν το'ζαρε, να πά' να το κρεμάσει.
Ήργησε, γιατί του'λαχε μπέρδεμα-ν εις τη στράτα,
μ' από την πρώτη εκίνηση, που'κουσε τα μαντάτα.

755 Χαρίδημος εκράζετο, αντρείαν και χάριν έχει,
και πάντα εκεί που πολεμά, στράφτει, βροντά, και βρέχει.
Σπίθες σιδέρω', αίμα κορμιών εβγάνει, όπου μαλώσει,
και βροντισμούς και ταραχές η δύναμή του η τόση.
Είχε κι αυτός στην κεφαλήν ένα Κερί σβημένο,
τον άνεμον ανάδια του ήδειχνε φουσκωμένο.
Και τον καημόν του τον πολύν, τη λαύραν που τον κρίνει,
με γράμματα αποκατωθιό λέγει και ξεδιαλύνει·
760 «Κείνη η φωτιά, που μου'φεγγε, πλιό λάμψη δε μου δίδει
κι άνεμος μου την ήσβησε, κ' εδά'μαι στο σκοτίδι».
Πολλοί τον εγνωρίζασι, πεζοί και καβαλάριοι,
φωνιάζουν· «Εδά επρόβαλε τση Κρήτης το λιοντάρι!
Τούτος είναι ο Χαρίδημος, κι από την ώρα εκείνη,
οπού'χασε το ταίρι-ν του, ολόμαυρος εγίνη.
765 Κι α' ζήσει χρόνους εκατό, πλιό του δε θέ' ν' αλλάξει,
'πειδή κ' η Μοίρα του ήθελε, έτσι να τον πειράξει».

Γ. Π. Σαββίδης επιμ., *Ποίημα ερωτικόν λεγόμενον Ερωτόκριτος*, Ερμής, Αθήνα 1998.